

SCHIJNDOOD

Van **Simone van der Vlucht** verschenen bij Lemniscaat:

De amulet
Bloedgeld
De guillotine
Zwarte sneeuw
Jehanne
Schijndood
De slavenring

Simone van der Vlucht en **Theo Hoogstraaten**

Victorie!

De amulet kreeg een Eervolle Vermelding van de Nederlandse Kinderjury 1996 en

Bloedgeld een Eervolle Vermelding van de Jonge Jury 1999.

De guillotine ontving een Eervolle Vermelding van de Zoenjury 2000 en werd genomineerd door de Jonge Jury 2001. *Zwarte sneeuw* werd geselecteerd voor de longlist van de Gouden Uil 2001.

Jehanne werd genomineerd door de Jonge Jury 2003 en

Schijndood werd genomineerd door de Jonge Jury 2004.

Simone van der Vlugt

Schijndood

Lemniscat  Rotterdam

*Dit boek is tot stand gekomen met steun van de
Stichting Fonds voor de Letteren.*

Tweede druk, 2004

Omslag: Roelof van der Schans

© 2002 Simone van der Vlugt

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v. Rotterdam 2002

Afb. p. 169: Anoniem / Waaggebouw vóór 1681, olieverf op doek, 104 x 143 cm

Coll. Gemeente Alkmaar / Foto: Berend Ulrich / © 1995 Stedelijk Museum Alkmaar

ISBN 90 5637 404 4

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk: Drukkerij Haasbeek b.v., Alphen aan den Rijn

Bindwerk: Boekbinderij De Ruiter b.v., Zwolle

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Het is dezelfde droom als altijd. Kris weet dat hij droomt, maar hij slaagt er niet in zichzelf te bevrijden van de beklemming waarin hij gevangen zit. Het is donker om hem heen. Hoge muren belemmeren het uitzicht maar vormen geen hindernis voor het gekreun en gezucht daarachter. Hij is alleen, en toch ook niet. Door de kier van de deur vangt hij af en toe een glimp op van voorbijschuifelende gedaanten. Ze komen nooit dichterbij, maar hij voelt hun dreigende aanwezigheid. Hij wil naar buiten, weg uit die verstikkend kleine ruimte, maar het ontbreekt hem aan moed.

De deur kiert langzaam verder open. Hij kan weg. Hij staart naar de duisternis achter de deur en het zweet breekt hem uit. In die duisternis wachten verschrikkingen. Hij voelt het aan de haartjes die in zijn nek overeind staan, aan het angstzweet dat zijn lichaam klam maakt.

Met een ruk draait hij zich om, weg van het duister, naar het enige venster in het vertrek. In het spiegelende glas ziet hij zichzelf staan. Zijn lichaam is mismaakt en zijn gezicht heeft niets menselijks meer. Zijn ogen kijken terug met een niet te peilen verdriet en hij weet dat hij spoedig zal sterven.

Kris schiet omhoog in zijn bed en stoot stevig zijn hoofd tegen de lage, schuine zoldering. De klap en de pijn schudden hem meteen goed wakker. Kreunend blijft hij even zitten met zijn hand op de zere plek, nog half in de beklemmende sfeer van zijn droom.

Opstaan maar, dat is de beste remedie.

Hij gooit het dekbed van zich af en zwaait zijn benen over de rand van het bed. De plankenvloer onder zijn voeten voelt koud aan. Hij pakt een paar sokken van het voeteneind van zijn bed en trekt ze aan. Meteen denkt hij weer aan de doodsangst in zijn droom. Krankzinnig. Wie droomt er nou over zoiets.

Maar de huiveringwekkende aanblik van verminking raakt hij niet zomaar kwijt. God, hij heeft zelfs de geur van etterende zweren nog in zijn neus!

Traag trekt Kris zijn spijkerbroek aan. Een shirt over zijn hoofd trekkend, stommelt hij zijn kamer uit, de gammele trap af, naar de gemeenschappelijke keuken. Er is nog niemand; iedereen slaapt.

Hij loopt naar de badkamer, opent de koude kraan en steekt zijn hoofd eronder. Maar de indruk die de droom heeft achtergelaten spoelt hij niet zomaar weg.

Koffie dan maar, goed sterk en lekker heet.

Met zijn handen om een mok geslagen zit hij even later achter de keukentafel.

Het was dezelfde droom, precies dezelfde. Iedere keer wordt hij met dezelfde schok van ontzetting wakker en blijft een gevoel van radeloosheid hem de hele dag bij. Zo zal het vandaag ook wel gaan. Geweldig, juist op dinsdag; de dag met de taaiste colleges.

Kris neemt een slok koffie en masseert met twee vingers zijn voorhoofd. Als er voetstappen op de krakende trap klinken, wil hij snel opstaan om naar zijn kamer te gaan. Geen behoefte aan gepraat vandaag. Maar Dominique komt al binnen, haar korte bruine haren verward, huiverend in een witte ochtendjas.

‘Het is koud.’ Ze gaapt en schenkt koffie in. ‘Koud en veel te vroeg.’

‘Dan had je in je bed moeten blijven.’

‘Dat wilde ik ook wel, maar ik heb vandaag tentamen. Ik lag maar te malen en toen hoorde ik iemand rondstommelen, dus ik dacht: ik sta ook maar op. Kan ik nog even mijn boeken inkijken.’ Dominique leunt tegen het aanrecht en kijkt Kris onderzoekend aan. ‘Je ziet er belabberd uit. Slecht geslapen?’

‘Beroerd.’

‘Weer die droom?’

Kris kijkt verrast op. Heeft hij het daar wel eens over gehad met haar? Vreemd, zoveel contact hebben ze helemaal niet.

‘Je had het er een paar weken geleden met Jelmer over,’ zegt Dominique. ‘Ik ving er iets van op toen ik binnenkwam.’

Kris kijkt haar alleen maar aan en ze draait zich abrupt naar het aanrecht toe en haalt brood, boter en hagelslag uit een kastje. Kris ondersteunt zijn hoofd met één hand en kijkt toe hoe ze een boterham smeert. Hij heeft geen zin om met Dominique te praten, maar dit zwijgen heeft ook iets ongemakkelijks.

‘Ik droom al jaren hetzelfde,’ zegt hij. ‘Echt een klottedroom. Je weet wel, waarin je opgesloten zit en als je eindelijk weg kan, durf je niet. Alsof je aan de grond vastgevroren staat.’

‘Heb ik ook wel eens,’ knikt Dominique met volle mond. ‘Ik droomde laatst ook zo verschrikkelijk. Ik moest tentamen doen maar ik had niets voorbereid. Ik wilde wegrennen uit de collegezaal, maar het was alsof mijn voeten aan de vloer waren vastgeplakt. Iedereen keek naar me en toen gingen alle duimen omlaag en kon ik mijn hele studie wel vergeten.’

Kris geeft geen antwoord. Dat soort dromen hebben de meeste studenten wel eens. Ze zijn heel levensecht maar vervagen zodra je opstaat. Maar de angst uit zijn droom blijft hangen. Sterker nog, die lijkt volstrekt reëel. Alsof het werkelijk is gebeurd.

Hij merkt dat Dominique hem observeert.

‘Wat droom je dan precies?’ vraagt ze.

‘Het is allemaal heel vaag. Het enige dat duidelijk is, is die sfeer van dreiging. Ik zit in dat kamertje, loop van muur naar muur als een tijger in zijn kooi. Ik weet dat ik eruit kan maar ik besef ook dat daarbuiten verschrikkelijke dingen op me liggen te wachten. De deur staat op een kier en ik zie gedaanten voorbischuifelen. En net als ik moed heb verzameld om naar buiten te gaan, zie ik dat er iets mis is met me. Dat er iets heel erg mis is.’

‘Wat dan?’ vraagt Dominique geïntrigeerd.

‘Ik kijk naar mijn spiegelbeeld en ik weet dat ik niet lang meer te leven heb. Eigenlijk ben ik al halfdood.’

‘Gatver,’ zegt Dominique, onder de indruk.

Kris zegt niets, maar bij de gedachte aan dat moment van zijn droom trekt er een huivering over zijn ruggengraat.

‘En dat droom je al jaren?’ zegt Dominique.

‘Ja.’

‘Altijd precies hetzelfde?’

Kris knikt. Hij ziet de verbazing in haar ogen en merkt dat ze vergeefs naar een geruststellende verklaring zoekt.

Het wordt niets, die dag. Kris hangt meer dan hij zit in zijn bank en maakt af en toe een aantekening om de indruk te wekken dat hij luistert. Maar hij zit meer op zijn aantekenblok te schetsen dan dat hij er iets zinvol op schrijft.

Ze zijn al tien minuten bezig als zijn studie- en huisgenoot Jelmer binnensluipt.

Professor Mooy onderbreekt zijn betoog en kijkt nadrukkelijk toe hoe Jelmer naar zijn plaats loopt.

‘Goedemiddag,’ zegt hij ironisch. ‘We waren al zonder u begonnen, mijnheer Van Weert. Ik hoop dat u daar begrip voor heeft.’

‘Volledig, volledig,’ zegt Jelmer genadig en schuift naast Kris in de bank.

‘Fijn. We gaan verder.’ Professor Mooy hervat zijn verhandeling over micro-economie.

‘Had je niet even op mijn deur kunnen bonzen,’ sist Jelmer Kris toe.

‘Ik was al vroeg de deur uit. Beetje door de stad gelopen.’

‘Je bent niet wijs. Alsof we al niet vroeg genoeg hier moeten zijn.’

‘Ik kon gewoon niet wachten tot dit college.’

Jelmer leunt wat opzij en kijkt naar de schets die Kris zit te maken. ‘Hé, dat is goed, man!’

Kris kijkt naar de tekening die hij gedachteloos heeft zitten maken. Hij is goed. De trapgevel, de kleine ruitjes, het uithangbord. Amsterdam staat vol prachtige historische panden. Je moet er alleen oog voor hebben, en dat heeft hij. Hij tekent ze graag en ze vloeien zonder enige moeite uit zijn potlood.

‘Hangt zoiets ook niet op je kamer?’ zegt Jelmer belangstellend.

‘Er hangt zoveel op mijn kamer,’ zegt Kris.

Jelmer knikt bevestigend. ‘Ik snap niet wat je hier doet. Iemand met jouw talent zou op de kunstacademie moeten zitten.’

‘Daar zit toch geen brood in, man.’

‘Wel als je echt goed bent. En jij bent echt goed.’

Kris leunt naar achteren en kijkt van zijn schets naar de aantekeningen op het bord.

‘Ik teken voor mijn plezier,’ zegt hij.

Professor Mooy beklimt langzaam en nadrukkelijk de houten treden naar Kris’ collegebank. Belangstellend kijkt hij naar zijn aantekenblok.

‘Indrukwekkend. Ik wou dat de resultaten van je laatste tentamens net zo indrukwekkend waren.’ Hij draait zich om en loopt weer naar beneden. ‘Van sommige studenten vraag je je af waarom ze in godsnaam aan een studie economie begonnen zijn.’

‘Dat vraag ik me ook regelmatig af,’ mompelt Jelmer en Kris grijnst.

De hele dag moet Kris zich door de eindeloze colleges heen slepen. De hoofdpijn waarmee hij de dag begon, is om vijf uur uitgegroeid tot een barstende koppijn.

‘Ga je nog even mee naar Het Paleis?’ stelt Jelmer voor. Kris schudt zijn hoofd. Drukte en sigarettenrook, dat is wel het laatste waar hij op dit moment behoefte aan heeft.

‘Oké, dan ga ik alleen. See you!’ Jelmer stapt op de ouwe barrel die hij een fiets noemt en rijdt met een armzwaai weg.

Kris trekt zijn rijwiel uit het fietsenrek. Tussen tingelende trams en toeterende auto’s door rijdt hij naar huis; een oud pandje aan de verstilte Elandsgracht. Hij sjuwt zijn fiets de gang in en zet hem tegen die van Dominique. Dan is die ook al thuis. Het is zijn beurt om te koken, maar misschien kan hij haar zo gek krijgen om het van hem over te nemen.

Dominique zit aan de keukentafel de krant te lezen met een kop thee binnen handbereik.

‘Hoi!’ begroet ze hem. ‘Waar is Jelmer?’

‘Nog even wat drinken in Het Paleis.’

‘Moest jij niet mee?’

‘Geen zin. Ik heb de hele dag al koppijn.’

‘Hmm, je ziet er inderdaad niet zo florissant uit. Thee?’

‘Welja.’

Ze schenkt thee voor hem in en zet het glas tegenover haar op tafel. Kris schuift aan, plant zijn ellebogen op tafel en steunt kreunend zijn hoofd in zijn handen.

‘Is het zo erg?’ zegt Dominique meelevend.

‘Nu wel, maar daarna is het weer een tijdje afgelopen. Dat is altijd zo.’

‘Hoezo?’

‘Het zijn net migraineaanvallen die je om de zoveel tijd kunt verwachten. Ze komen en gaan.’

‘Vervelend,’ zegt Dominique. Ze kijkt naar Kris’ hand; hij heeft

een rondslingerend stuk papier naar zich toe getrokken en zit er gedachteloos op te krabbelen. Als hij ophoudt, trekt ze het papier naar zich toe en bekijkt de tekening.

‘Tekende je wel eens portretten?’ vraagt ze.

‘Soms.’

‘Tekende mij eens.’ Dominique gaat een beetje schuin zitten.

Kris haalt een potlood en een bloknoet uit zijn tas. Zijn hand blijft enige tijd boven het papier zweven terwijl hij Dominique bestudeert. Het korte donkere haar, de kleine rechte neus, de ernstige trek om haar mond omdat ze model zit.

‘Lach eens een beetje,’ verzoekt hij.

Ze lacht en er verschijnt een kuiltje in haar wang.

‘Beter.’ Kris begint te tekenen. De omtrek van een hoofd of de welving van een lip op papier zetten, is niet zo’n probleem. Maar de uitdrukking in iemands ogen vastleggen, het karakter in een gezicht dat iemand een heel eigen persoon maakt, dat is heel wat moeilijker. Terwijl hij schetst, voelt hij dat de beheersing hem ontglipt. Zijn potlood lijkt een eigen leven te gaan leiden; hij heeft er geen invloed meer op. Hij kan niet ophouden met tekenen; het portret móet af. Zijn hand vliegt over het papier en Dominique probeert er met toenemende nieuwsgierigheid een glimp van op te vangen.

Wat Kris uiteindelijk toelicht vanaf het papier, is een gezicht met karakter. Het gezicht van een jonge vrouw met zachte donkere ogen en een flauw glimlachje om haar mond. Het soort glimlach dat duidelijk maakt dat ze lange tijd niet gelachen heeft. Kris bekijkt zijn werk langdurig, zonder te merken dat Dominique opstaat.

Ze komt naast hem staan en buigt zich over de tekening heen.

‘Waarom heb je me met lang haar getekend?’ vraagt ze verbaasd.

Kris maakt een hulpeloos gebaar. ‘Ging vanzelf.’

‘Het lijkt wel,’ vindt Dominique. ‘Mag ik het hebben?’
Kris knikt en schuift haar de tekening toe. Er is een vage gelijkenis, ja. Vreemd, want hij vergat volledig dat hij Dominique zat te tekenen terwijl hij bezig was.

Onder de douche flitst opeens een halfvergeten stukje droom door Kris heen. Op het moment dat hij het zich herinnert, ontglipt het hem echter weer.

Kris schudt zijn hoofd, draait de kraan dicht en droogt zich af. Met een handdoek om zijn middel loopt hij naar zijn kamer en schiet in zijn spijkerbroek en shirt. Het water druppelt uit zijn haar en vormt natte plekken op zijn schouders, maar hij let er niet op. Hij kijkt naar een klein ingelijst schilderijtje in sepia. Het schilderijtje waar Jelmer het over had.

Hij weet niet wanneer hij dat gemaakt heeft; misschien toen hij een jaar of zestien was. Hij loopt ernaartoe en bekijkt het aandachtig. Jarenlang heeft het in zijn kamer thuis gehangen en automatisch gooide hij het in een verhuisdoos toen hij de deur uitging. Het kreeg als vanzelfsprekend een plekje aan de muur van zijn studentenkamer, maar nu is het alsof hij het werkje voor het eerst ziet. Het is dezelfde afbeelding die hij laatst tijdens college zat te tekenen. Een huis met een trapgevel, en een uithangbord aan de zijkant. De deur staat uitnodigend open. Het wonderlijke is dat hij ook weet wat zich áchter die gevel bevindt: een donkere koele ruimte, een toonbank vol flessen en potten. Houten kasten met nog meer potten, waarvan de inhoud een merkwaardige sterke geur verspreidt.

Kris haalt het ingelijste schilderijtje van de muur en bekijkt het wat beter. Vreemd eigenlijk dat dit huis steeds weer in zijn werk opduikt. Het is een mooi gebouw, dat zonder meer, en hij heeft

een voorliefde voor zeventiende-eeuwse gebouwen. Hier in Amsterdam kan hij wat dat betreft zijn hart ophalen. Maar waarom tekent hij altijd datzelfde huis? De statige herenhuizen in de Gouden Bocht verschijnen nooit op zijn tekenblok.

Opeens ziet hij ze voor zich, beschenen door de ochtendzon in al hun eeuwenoude, verstilde glorie.

Kris voelt opeens een kriebel in zijn vingers. Een drang om te schilderen zoals hij nog niet eerder heeft gevoeld. Hij kijkt op zijn horloge: halfnegen. Zijn eerste college begint pas om één uur. Hij verzamelt in een hoog tempo zijn tekenspullen, grist in de keuken een krentenbol uit de broodtrommel en even later loopt hij kauwend de gracht op.

Met de verf nog op zijn vingers verschijnt hij 's middags op college. Hij heeft op de gracht zitten schetsen en is daarna op zijn kamer alvast met het schilderij aan de gang gegaan. Alles lukte en hij kon maar met moeite zijn penseel neerleggen.

Het college gaat vervolgens ook goed. Het is net alsof er iets van hem afgevallen is; hij is geconcentreerd, stelt de juiste vragen en maakt druk aantekeningen. Mooy knikt hem goedkeurend toe. 'Wat was jij opeens gedreven,' zegt Jelmer als ze na anderhalf uur uit de collegebanken stommelen.

Kris steekt zijn hand op en toont de vlekken gebrande sienna en olijfgroen.

'Lekker gewerkt vanochtend. Dan kan ik er weer even tegen, hè?'
'Wat heb je gemaakt? Laat eens zien.'

Jelmer kijkt naar Kris' tas.

'Het ligt thuis te drogen. Ik ben nog niet helemaal klaar, maar de details breng ik later wel aan.'

Ze lopen de trap af naar de kantine en sluiten aan in de rij.

'Heb je er nou echt geen spijt van dat je niet naar de academie bent gegaan?' vraagt Jelmer terwijl hij koffie tapt.

‘Soms. Het lijkt me wel leuk, maar als ik mijn werk met dat van anderen vergelijk...’

‘Jouw werk doet absoluut niet onder voor dat van anderen.’

Kris vist een bruine boterham en verpakte kaas uit de koeling.

‘Je hebt van die mensen die alle technieken vanaf hun kindertijd al in de vingers hebben. Ik kan leuk tekenen, soms zelfs goed, maar als ik echt het niveau wil halen dat nodig is, heb ik nog een lange weg te gaan.’

‘Nou en? Je hebt je hele leven voor je. Gá ervoor, zou ik zeggen.’

‘Zoveel tijd heb ik misschien helemaal niet.’

Jelmer kijkt stomverbaasd opzij. ‘Wat zeg je nou?’

‘Laat maar.’

‘Nee, kom op! Waarom zei je dat?’

‘Zomaar. Ik zie er gewoon tegenop om jaren te ploeteren voor niets.’

‘Wie zegt dat het voor niets is?’

‘Dat voorgevoel heb ik. Met economie weet ik waar ik aan toe ben. Het is nu en dan een beetje taai, maar ik vind het niet moeilijk. Ik denk dat ik die studie wel kan afmaken binnen vier jaar.’

‘Nou ja,’ zegt Jelmer. ‘Je zult het zelf wel het beste weten.’

Ze hebben tot vijf uur college en eten daarna iets in de mensa.

‘Ik ga zo nog even naar Het Paleis,’ zegt Jelmer. ‘Ga je mee?’

‘Nee, ik denk dat ik mijn schilderij ga afmaken,’ zegt Kris. Hij heeft de hele dag aan zijn schilderij van de herenhuizen in de Gouden Bocht gedacht, met de opwinding van een artiest die weet dat hij iets goeds heeft neergezet. En met de onzekerheid van een student die bang is voor een tweede, meer kritische blik op zijn werk. Hij wil maar één ding: naar huis om te kijken of hij nog steeds achter zijn werk staat.

‘Doe niet zo saai man!’ Jelmer gooit zijn vork en mes op zijn

bord en kijkt zijn vriend geërgerd aan. ‘Er valt tegenwoordig niets meer met jou te beleven. Wat mankeert je?’

‘Niks. Ik wil gewoon mijn schilderij even bekijken.’

‘Kom dan daarna. Weet je wat, neem het mee! Dan kun je er de hele avond naar kijken. Sterker nog; je hangt het op in de kroeg, dan heb je meteen je eerste expositie!’

‘Ik kijk wel uit. Dan druipt straks de verf er tegelijk met het bier van af.’

‘Nou ja, je ziet maar. Ik ga in ieder geval. Later!’

‘Later.’ Kris steekt zijn hand op en komt ook overeind. Hij zet zijn dienblad in het rek en verlaat de mensa. Het wordt al een beetje donker. Hij slingert zijn been over zijn zadel en langzaam fietst hij naar huis, voor de verandering niet tussen de trams en het overige verkeer doorschietend.

Het is al helemaal donker als Kris op de Elandsgracht aankomt. Hij kijkt omhoog, naar de twee donkere ramen van zijn kamer. Opeens herinnert hij zich het verschrikkelijke angstgevoel uit zijn droom. Een gevoel van groot onheil waar hij volslagen machteloos tegenover stond.

Iets van die angst zit diep in hem verankerd. Hij ziet ertegenop om de duistere trap naar zijn kamer op te lopen.

Hij fronst zijn wenkbrauwen, ongeduldig met zichzelf, en steekt vastberaden de sleutel in het slot. De voordeur klemt en hij moet duwen om hem in beweging te krijgen. De deur vliegt open en onthult de duisternis in de hal en in het trapgat.

Kris blijft in de deuropening staan. Iedere spier in zijn lichaam verzet zich tegen een zo alledaagse handeling als de trap oplopen. Hij zet één stap het halletje in en zoekt naar het lichtknopje. De lamp is al tijden kapot, maar misschien heeft iemand zich ertoe kunnen brengen om een nieuwe in te draaien. Hij drukt op het knopje, maar alles blijft donker. De stilte gonst in zijn oren.

Weer dat gevoel van wantrouwen. Hij heeft eerder zo gestaan; bang, zoekend naar een herkenningspunt. In zijn droom?

Ik kan nog wel even naar Het Paleis gaan, denkt hij opeens. Meteen draait hij zich om en loopt naar zijn fiets. Hij springt op het zadel en rijdt snel naar Het Paleis.

Het is er druk. Achter de beslagen ramen golft geluid en vrolijkheid. Hij zet zijn fiets op slot, tegen het raam, goed in het zicht. Niet dat dat veel uitmaakt; het is meer het idee.

‘Hé Kristoffel!’ schreeuwt Jelmer zodra hij binnenstapt. ‘Kon je je losrukken van je schilderij? Kom maar even uithuilen bij je ouwe maatje!’

Met wijd gespreide armen verwelkomt hij Kris. Kris werkt zich met zijn ellebogen naar hem toe en grijnst als Jelmer hem met een theatraal gebaar omhelst. Die heeft er al een paar op, zo te zien. En de anderen ook. Rein, Michael, Dennis... De een is nog luidruchtiger dan de ander. Maar hun joviale begroetingen en flauwe grappen doen Kris goed. Rein komt langs met een blad bier, blijft bij Kris staan en knikt naar het blad. Kris neemt er een schuimend glas bier af en drinkt. Intussen laat hij zijn ogen door het café gaan. Wat verderop staat Dominique te praten met de een of andere uilenbal. Als haar ogen de zijne ontmoeten glimlacht ze, zegt iets tegen haar sullige gesprekspartner en baant zich een weg naar Kris toe.

‘Hoi!’ roept ze met een stralende lach.

‘Hoi. Wie is dat? Je vriendje?’ Kris knikt naar de jongen, die een beetje hulpeloos om zich heen staat te kijken.

Dominique kijkt om. ‘Hij? Doe me een lol, zeg. Nee, ik wilde net opstappen, maar toen zag ik jou opeens staan.’

‘En hoe is het met de tortelduifjes?’ joelt Jelmer. Hij slaat zijn ene arm om Dominique heen en de andere om Kris, en met zijn hoofd tussen hen in zegt hij op geheimzinnige toon: ‘Wist je eigenlijk al dat Dominique al éeuwen verliefd op je is, Kris? En

Dominique, heb je Kris wel eens horen dromen? Niet? Ik wel! Dan hoor ik hem kréunen... Dus het doet mijn romantische hart goed om jullie hier nu zo gezellig te zien staan. Ik dacht, ik zal eens even een babbeltje met ze gaan maken, want het schiet niet erg op tussen jullie.'

Dominique geeft hem lachend een duwtje en loopt weg met haar glas in de hand. Halverwege kijkt ze om en wenkt Kris met een hoofdbeweging. Hij loopt naar haar toe en ze vraagt: 'Hoe is het?' In haar ogen is warme belangstelling te lezen.

'Best.'

'Ja? Slaap je weer goed?'

'Wel ja, dat is alweer over.'

'Toch is het vreemd. Ik moest er de hele tijd aan denken.'

'Waarom?'

'Vertel ik zo.' Dominique loopt naar een tafeltje in de hoek dat net vrijkomt en gaat snel zitten. Kris neemt plaats tegenover haar.

'Zeg, hebben je ouders daar vroeger nooit werk van gemaakt? Je hebt er toch al heel lang last van?' vraagt Dominique.

'Ja, ze sleepten me naar de huisarts en ik kreeg allerlei homeopathische middeltjes voorgeschreven. Dat heeft nooit echt geholpen; het kwam altijd weer terug,' zegt Kris en neemt een slok bier.

'Ik denk dat je eens met mijn tante moet praten,' zegt Dominique na een korte stilte. 'Ze is hypnotherapeute en ze heeft veel ervaring met dit soort zaken. Ze behandelt mensen met de meest uiteenlopende problemen en bijna al hun klachten zijn terug te voeren op hun verleden. Regressietherapie, heet dat. Ik denk dat je het echt eens moet proberen.'

'Ho ho,' valt Kris haar in de rede. 'Regressietherapie, dat heeft toch te maken met reïncarnatie?'

Dominique knikt. 'Dat kan.'

‘En daar wil je mij naartoe sturen? Naar iemand die gaat beweren dat ik eerder heb geleefd of zo?’

‘Dat hoeft niet. De problemen kunnen ook in je kindertijd liggen. Maar dat doet er niet toe; het gaat om de therapie. Trouwens, je zegt dat nu wel zo spottend, maar er zijn massa’s mensen die zeker weten dat ze eerder geleefd hebben.’

‘Ja, van die alternatieve types die geesten oproepen en stemmen horen.’

‘Helemaal niet. Wat bij mijn tante onder behandeling komt, zijn meestal mensen die even sceptisch zijn als jij, maar die niet geholpen kunnen worden door de moderne geneeskunde.’ Dominique drinkt haar glas leeg en zet het neer. ‘Vaak gaat het om een trauma. Onder hypnose maken die mensen dat trauma opnieuw door om het te verwerken. En ja, ik weet wat je wilt zeggen: de beelden die je tijdens zo’n regressietherapie krijgt, zouden heel goed uit je onderbewustzijn kunnen komen, door een boek dat je ooit gelezen hebt of een film die je hebt gezien.’ ‘Precies,’ zegt Kris.

‘Maar die theorie verklaart niet alles. Hoe kan het dat kinderen tijdens een regressietherapie met feiten aankomen die ze onmogelijk kunnen weten, of een leven van eeuwen geleden heel gedetailleerd beschrijven? Mensen vertellen over levens die heel gewoon en alledaags zijn, en daarom komen ze juist zo overtuigend over. Als het allemaal fantasie was, zouden ze zichzelf wel als Cleopatra of Alexander de Grote herkennen, maar nee, ze waren boer of dienstmeisje en daar zijn ze vaak erg teleurgesteld over. Maar juist die gewone levens met al die kleine details over het dagelijkse leven maken die sessies zo interessant.’

Dominique heeft er een kleur van gekregen, zo druk zit ze te redeneren. Kris luistert zonder haar in de rede te vallen.

‘Het is interessant,’ geeft hij toe. ‘Maar...’

‘Je zou mijn tante eens moeten horen,’ onderbreekt Dominique hem. ‘Of zo’n bandje met een regressie van een patiënt. Niet dat je daar zomaar naar mag luisteren, maar aan een aantal mensen heeft ze toestemming gevraagd omdat ik een scriptie over reïncarnatie schrijf. Ze had een vrouw onder behandeling die doodsbang was voor vuur. Ze durfde nog geen lucifer af te strijken en die angst groeide uit tot een fobie. Toen ging ze onder behandeling bij mijn tante en al snel werd duidelijk dat die angst voor vuur niets te maken had met dit leven. Na wat doorvragen belandde ze in een vorig leven waarin ze als heks verbrand was. Die hele doodsstrijd die ze voerde op de brandstapel, kwam eruit. Ik heb echt geschokt zitten luisteren, ik was helemaal ondersteboven! Als die vrouw acteerde, is ze de grootste actrice van deze eeuw. En met haar vele anderen! En regressies met kinderen zijn helemaal ongelooflijk. Kinderen zijn zo open, staan nog zo dicht bij hun onderbewustzijn. En ze zijn te jong om dat allemaal te *faken*.’

Kris denkt aan het huis dat hij als kind al zo vaak tekende. Hij schudt zijn hoofd. Reïncarnatie druist recht in tegen zijn nuchtere kijk op de wereld.

‘Misschien,’ zegt hij, omdat Dominique hem vragend aankijkt. Hij ziet dat Jelmer hem wenkt en wijst verontschuldigend in zijn richting. Dominique knikt begrijpend, maar Kris kan zich niet aan de indruk onttrekken dat ze teleurgesteld is. Maar de rest van de avond blijven haar woorden door zijn hoofd spoken en die nacht slaapt hij slecht. Hij droomt akelig, maar op de grens van slapen en ontwaken ontglippen hem de finesses van die droom en hij wordt wakker met een zware druk op zijn borst.

Kris staat op, loopt naar beneden, stapt onder de douche en blijft er lang onder staan. Het warme water brengt hem weer bij zijn positieven, maar het vervelende gevoel dat hij aan de

droom heeft overgehouden, raakt hij niet kwijt. Met een handdoek om zijn middel loopt hij de gang in en botst tegen Jelmer op. Zijn vriend gaapt en kijkt hem met lodderige ogen aan.

‘Wat sta jij nou te doen, man! Douchen om vijf uur in de ochtend! Ben je wel helemaal in orde?’

‘Sorry, ik dacht dat jij altijd overal doorheen sliep.’

Jelmer broemt nog wat en verdwijnt weer in zijn kamer.

Kris schuift achter zijn studeertafel. Hij knipt een schemerlampje aan en haalt zijn tekeningen naar zich toe. Lange tijd zit hij erover gebogen. Hij sluit zijn ogen en probeert zich te herinneren wat hij als kind dacht, wat hij speelde, waar hij bang voor was. Hij kan zich niets bijzonders herinneren. Het is te lang geleden.

Hij herinnert zich wel wat zijn moeder altijd lachend op verjaardagen vertelde. ‘Mamma,’ had hij ernstig gezegd toen hij een jaar of vier was, ‘ik ben nu wel een kind maar ik heb een heel oud hoofd.’

Kris staart uit het raam naar de donkere gracht. Tenslotte gaat hij weer naar bed en valt in een onrustige slaap. Om een uur of zeven hoort hij gestommel in de kamer tegenover hem. Hij gaat de gang op en klopt op Dominiques deur. Ze doet open met een slaperig gezicht, haar witte ochtendjas om zich heen geslagen.

‘Heb je het telefoonnummer van je tante?’ vraagt Kris. ‘Ik wil een afspraak met haar maken.’

De afspraak komt snel tot stand, als Kris uitlegt dat hij op Dominiques aanraden langs wil komen. Een paar dagen later spijbelt Kris van zijn colleges en fietst naar de Prinsengracht. Het is een koude maar zonnige voorjaarsdag en de zeventiende-eeuwse panden weerspiegelen in het water van de gracht. Voor een herenhuis met een koperen naamplaat en een fietssenrek voor de deur, stapt Kris af. Hij beklimt het bordes en leest wat er op de naamplaat staat:

Heleen Walraven
reïncarnatietherapeute

Het woord geeft hem meteen een ongemakkelijk gevoel. Hij denkt aan zijn vrienden, die op dit moment in de collegezaal zitten. Als ze hem hier naar binnen zouden zien stappen, zou hij heel wat flauwe grappen te verduren krijgen.

Kris belt aan en na een ogenblik wordt er opengedaan door een meisje.

‘Mevrouw Walraven is bezig met een patiënt. Wilt u hier even wachten?’ Ze wijst op een zwartleren bankstel en neemt Kris’ jas aan.

Achter de zware houten deur klinken gedempte stemmen. Eerst een mannenstem, dan die van een vrouw: de therapeute. Waarschijnlijk een vrouw met te veel mascara, in zo’n wijde jurk. Kris kijkt eens om zich heen. Daar zit hij dan, in de wachtka-

mer van een reïncarnatietherapeute. Als ze hem dat een week geleden hadden voorspeld, had hij zich een breuk gelachen.

De deur gaat open en een bebaarde man stapt naar buiten. Hij knikt Kris vluchtig toe en maakt een nieuwe afspraak bij het meisje. In de deuropening verschijnt een vrouw van een jaar of veertig. Ze heeft kort donker haar en draagt een spijkerbroek met een rode trui. Vriendelijk kijkt ze Kris aan.

‘Kris Blanken?’

Als een robot staat Kris op en loopt achter haar aan de behandelkamer binnen. Niet alleen de therapeute is heel anders dan hij had verwacht, ook de behandelkamer. Niet wit, niet klinisch, maar heel gezellig ingericht met comfortabel meubilair, veel planten en zachtgeel gesausde muren.

Hij merkt dat hij zich ontspant en schudt de hand die Heleen Walraven hem toesteekt.

‘Heleen Walraven, ga zitten. Wil je thee?’

‘Graag.’

Heleen loopt naar de deur en zegt iets tegen het meisje achter de balie. Dan loopt ze terug, neemt plaats achter haar bureau, kijkt Kris met een vriendelijke glimlach aan en raadpleegt haar aantekeningen.

‘Uit ons telefoongesprek heb ik begrepen dat je via Dominique aan mijn nummer bent gekomen en dat je van kinds af aan last hebt van angstdromen. Zodanig dat ze je overdag ook bezighouden,’ vat ze kort samen.

Kris knikt.

‘Waar gaan die dromen over?’ vraagt Heleen.

Kris antwoordt niet meteen. In het daglicht, met een vriendelijk naar binnen vallend zonnetje, lijken de beelden die ’s nachts voor zijn ogen spoken niet half zo beklemmend. Na een paar uur is de droom vervlogen en wat blijft is een vage herinnering aan een onbestemd angstgevoel.

‘Het is moeilijk uit te leggen,’ zegt hij.

Heleen knikt. ‘Dat zijn dromen altijd. Neem de tijd.’

‘Ik ben alleen,’ begint Kris. ‘Niet écht alleen maar ik voel me wel zo. Er is niemand waar ik naartoe kan, niemand om me te helpen. Ik zit in een kamertje waar ik wel uit kan maar er is niets om naartoe te gaan. Ik durf ook niet weg. Ik weet niet wat me te wachten staat. Het enige dat ik weet, is dat me iets vreselijks boven het hoofd hangt.’

‘Wat voor vreselijks?’

‘Ik weet het niet. Er is iets met me aan de hand. Ik ben mismaakt of zo.’

‘Zit je opgesloten?’

Kris aarzelt. ‘Ja, zo voelt het wel.’

Hij kijkt Heleen aan alsof hij verwacht dat ze nu met een verklaring voor zijn droom komt, maar in plaats daarvan stelt ze opnieuw een vraag.

‘Droom je altijd hetzelfde?’

‘Vaak wel.’

‘Als kind al?’

‘Ja.’

‘En je hebt er altijd last van gehouden?’

‘Ja.’

De receptioniste komt binnen met thee, zet de kopjes op het bureau en verlaat de kamer weer. Kris pakt zijn kopje en drinkt het meteen leeg. Eigenlijk had hij wel een bak koffie gelust.

Heleen doet een suikerklontje in haar thee en roert bedachtzaam in haar kopje. ‘Heb je problemen met je studie?’

‘Nee.’

‘Thuis?’

‘Ik kom niet vaak thuis.’

‘Waarom niet?’

‘Ik woon in Breda, dus dat is een aardig eindje weg.’

‘Heb je helemaal geen contact met thuis?’

‘Jawel, telefonisch. En mijn ouders komen ook wel bij mij langs.’

‘Vertel eens iets over je ouders.’

Kris gaat verzitten en denkt na. ‘Vertel eens iets... Wat moet ik vertellen? Mijn moeder vindt dat ik te weinig thuiskom, maar als ik bel heeft ze altijd al iets. Dan gaan ze weer een weekeinde bridgen of ze zijn ervandoor met de camper. Ze reizen graag. Geef mijn vader een reisboek en hij is compleet gelukkig.’

Heleen glimlacht. ‘Energieke ouders dus. Vind je het jammer dat ze zo vaak weg zijn?’

‘Welnee, ik ben toch ook weg. Voor mij hoeven ze niet thuis te zitten. Maar het maakt wel dat we elkaar niet zo vaak meer zien.’

‘Wat studeer je eigenlijk?’

‘Economie.’

‘Is je vader ook econoom?’

‘Nee, hij begreep er niets van dat ik voor economie koos. Hij had gedacht dat ik de kunstacademie ging doen.’

Heleen keek op. ‘O ja? Ben je zo kunstzinnig?’

‘Dat zeggen ze.’

‘Dan is economie inderdaad iets heel anders. Waarom ben je de kunstacademie niet gaan doen?’

‘Zoveel talent heb ik helemaal niet.’

‘Schildert je vader ook?’

‘Voor zijn hobby, net als ik. Hij heeft het altijd jammer gevonden dat hij zelf de kunstacademie niet heeft gedaan. Hij hoopte dat ik het wel zou doen, maar hij deed er niet moeilijk over toen ik voor economie koos.’

‘En je hebt geen spijt van je keuze? Die studie economie bevalt je?’ vraagt Heleen.

Kris staart langs haar hoofd naar een reproductie van de Waterlieries van Claude Monet. Zijn favoriete schilder.

‘Ik schilder graag,’ zegt hij. ‘Heel graag. Vaak kan ik het nauwe-